Asztali óra - torony alakú

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	18836
Alkotó:	Plantart, A.
Készítés ideje:	1520 KÖRÜL (feltehetően)
Készítés helye:	Lyon (feltehetően)
Jelzés:	Luna figurájának belső oldalán, ívelt szalagon vésett felirat: P. (?) PLANTART
Anyag:	réz
Technika:	aranyozott; öntött; vésett díszítés; zománc
Méretek:	magasság: 15,5 cm átmérő: 7,5 cm

A 16. században egyre nagyobb hangsúlyt kapott az órák külső megjelenése. A művészi igénnyel kialakított asztali órák egyik jellegzetes változata a reneszánsz típusú, áttört kupolás toronyalak volt. Ezeken a műveken már feltűntek a mesterek – a szerkezet, illetve a díszes óraház készítőjének – szignatúrái. Az óraházakon az ornamentális dekoráció mellett bibliai tárgyú, főként ószövetségi ábrázolások, olykor profán témájú vésetek – asztronómiai figurák: hónapok és évszakok allegorikus alakjai – is előfordultak. Érdekességük, hogy az ókori mitológia ismert figurái a keresztény erények megszemélyesített alakjaival több ízben szerepeltek együtt a bizarr tematikájú műtárgyakon.

A különleges értékű órákat készítőik – fejedelmi megrendelésre – gyakran asztronómiai számlapokkal is ellátták. Az európai udvarokban elsősorban azokat a tudósokat támogatták, akik csillagászattal, geográfiával és matematikával is foglalkoztak.

Az itt bemutatott mű alsó sávjában a Hold római istennője, Luna allegorikus, egy 1529. évi nürnbergi rézmetszet kompozíciója nyomán készült figurája mellett a keresztény erények megszemélyesített, felirattal jelölt alakjai: CHARITE (Szeretet), IVSTISE (Igazságosság), PRUDENCE (Elővigyázatosság), TEMPEREANCE (Mértékletesség), FORCHE (Erő), FOI (Hit) és ESPERANSE (Reménység) is megjelennek.

A reneszánsz stílus ikonográfiai fegyelmét lazító, zsúfolt dekorációval gazdagított óra különlegessége, hogy a finoman modellált allegorikus figurák vésett feliratait néhány esetben fölcserélték.

Szerkezete korának minden technikai újítását magában foglaló, az óraházhoz hasonló igényességgel kialakított: orsós gátszerkezet ingaszabályozóval, kiegyenlítő csigával és ütőszerkezettel.

Irodalom

- Simonyi István, Pandur Ildikó, Békési Éva: *Reneszánsz ötvöskincsek. Az Iparművészeti Múzeum kiállítása*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2008. - Nr. 7.
- Békési Éva: *Az idő hangja. Különleges óraszerkezetek*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2002. - p. 37.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. 246.
- Szerk.: Péter Márta: *Reneszánsz és manierizmus. Az európai iparművészet korszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1988. - Nr. 116. (Szilágyi András)
- Radvánszky Béla: *Magyar családélet és háztartás a XVI-XVII. században. I. (Reprint)*. Helikon Kiadó, Budapest, 1986. - 87. kép
- a kiállítást rendezte: Karlovits Károly, Vass Erzsébet: *Az időmérés története*. OMM, IMM, Budapest, 1984. - Nr. 507.
- Szerk.: Voit Pál, Csernyánszky Mária: *Az Iparművészeti Múzeum mesterművei. 1896-1946*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1946. - p. 11.
- Kubinyi Péter: *Cimeliotheca Musei nationalis Hungarici, sive catalogus historico-criticus antiquitatum, raritatum, et pretiosorum*. Buda, 1825. - Nr. 64.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum